

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
30 juni 2023 (mondelinge uitspraak 28 juni 2023)

Klager: Dhr. XXXXXX, geboren op XXXXXX, verblijf houdend in Vincent van Gogh, locatie XXXXXX, te Venray.

Klager wordt ondersteund door mw. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon (pvp)

Beklaagde: Dhr. XXXXXX, psychiater (wordt waargenomen door dhr. XXXXXX, ANIOS)

Zitting: 28 juni 2023

Klachtennummer: 23.060

1. De klacht

De klachtmelding betreft de verplichte zorg in de vorm van gedwongen medicatie

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 20 juni 2023 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 20 juni 2023 zijn beklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Klager heeft een schorsingsverzoek ingediend. Deze is toegekend in overleg met de zorgverantwoordelijke.
- Op 20 juni 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 28 juni 2023. De commissie heeft beklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 21 juni 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 28 juni 2023 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, beklaagde en de pvp medegedeeld (mondeling en telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op XXXXXX. Uit de overgelegde stukken en het behandelde ter zitting is gebleken dat klager lijdt aan een psychische stoornis, in de vorm van neurobiologische ontwikkelingsstoornissen, schizofreniespectrum- en andere psychotische stoornissen en depressieve stemmingsstoornissen. Klager is gediagnosticeerd met recidiverende depressies, waarbij daarnaast gedacht wordt aan een psychotische stoornis en waarbij vanuit psychodiagnostiek aanwijzingen zijn voor autisme. Betrokkene is in een depressie geraakt door een jarenlang bestaand 'voetbalconflict'. Zijn gedachten over dit conflict zijn irrationeel en buitenproportioneel. De gedachten houden hem zodanig bezig dat dit zijn dagelijks functioneren ernstig verstoort en leidt tot suïcidaliteit.

Op 7 juni 2023 heeft de rechter besloten tot het opleggen van een zorgmachtiging. Deze duurt voort tot en met 7 december 2023 waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van verplichte zorg in de vorm van medicatie is toegewezen.

Op 13 juni 2023 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van zorgmachtiging. De gedwongen zorg zal volgens de toelichting bestaan uit het toedienen van medicatie. Op diezelfde datum heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat, antwoordt hij dat hij niet positief is door deze hele casus. Het voetbalincident van 2016 zit hem nog steeds hoog en het beheerst zijn leven. Klager geeft tevens aan dat het spannend is om deze zitting bij te wonen.

Gevraagd naar de medicatie antwoordt klager, dat hij van mening is dat het probleem nog steeds zonder medicatie op te lossen is als de artsen meewerken. De artsen werken op dit moment nog niet mee en klager krijgt geen behandeling. Klager is op zoek naar erkenning en ook dat zijn band met de familie weer wordt hersteld, maar dat kan alleen als het voetbalincident is opgelost. Klager wil geen medicatie want dan kan hij niet helder nadenken, zeker niet als er eenmaal een gesprek met het bestuur van de voetbalclub plaatsvindt. Klager heeft eerder een weer Risperdal geslikt maar kon hierdoor zijn verhaal niet meer zo duidelijk verwoorden waardoor hij gestopt is met de medicatie. Klager geeft aan dat medicatie niet gaat helpen om het probleem uit de wereld te helpen.

Gevraagd naar de toekomst benoemt klager dat als dit probleem niet wordt opgelost de situatie weer net als voorafgaand aan de behandeling zal worden. Mogelijk zal er suïcidaliteit of homicidaliteit plaatsvinden. Daarover kan klager zich nu nog niet uitlaten. Op dit moment heeft klager geen tot weinig contact met zijn vrouw en zoon. Zij zeggen dat klager het moet laten rusten maar dit lukt klager niet.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd, antwoordt hij dat hij alles heeft kunnen zeggen.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen geeft zij aan dat er vooral geluisterd moet worden naar de wensen en voorkeuren van klager en dat klager niet wilsonbekwaam ter zake is.

5. Weerwoord van beklagde op de klacht

Ter zitting heeft beklagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd naar medicatie antwoordt beklagde, dat de situatie al lang speelt. Het incident is in 2016 gebeurd en klager is vanaf 2019 bezig met het uitzoeken van wat er gebeurd is. Klager is inmiddels 14 maanden opgenomen en de laatste paar maanden is er eerder een verergering geweest van het toestandbeeld van klager dan een verbetering. Qua medicatie ziet beklagde dat Risperdal een week lang positief heeft gewerkt waarbij klager minder met het voetbalincident bezig is geweest. Klager wilde hier echter mee stoppen aangezien hij aangaf door de medicatie zijn rode lijn over het incident niet meer op orde te kunnen krijgen. Er is getracht te wachten met verplichte medicatie, maar de toekomst en de reacties op de brieven van klager zijn onzeker waardoor alsnog getracht is opnieuw te starten met medicatie. Nu klager dit niet vrijwillig wil nemen zal over worden gegaan op verplichte zorg in de vorm van depotmedicatie. Klager heeft geen ziektebesef en -inzicht waardoor beklagde van mening is dat klager wilsonbekwaam ter zake is.

Gevraagd naar de toekomst van klager antwoordt beklagde dat klager op dit moment maar met één ding bezig is en er geen ruimte is voor andere zaken. Hierdoor is er sprake van maatschappelijke teloorgang en dreigend ernstig nadeel. Mede door de suïcidale uitspraken die klager doet wil de zorgverantwoordelijke toch overgaan tot het toedienen van de medicatie.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klachten de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechter op 7 juni 2023 toegewezen zorgmachtiging en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt, dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden

van de Wvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 13 juni 2023 blijkt dat klager lijdt aan een psychische stoornis, in de vorm van neurobiologische- ontwikkelingsstoornissen, schizofreniespectrum- en andere psychotische stoornissen en depressieve stemmingsstoornissen. Klager is gediagnosticeerd met recidiverende depressies, waarbij daarnaast gedacht wordt aan een psychotische stoornis en waarbij vanuit psychodiagnostiek aanwijzingen zijn voor autisme.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 13 juni 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft dezelfde dagen overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. Deze brief is aan klager uitgereikt waardoor klager schriftelijk in kennis is gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon. Er is aldus aan de formele vereisten voldaan.

Ten aanzien van klachtonderdeel 1. (verplichte zorg middels toedienen medicatie)

De commissie acht door beklagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder het gebruik van effectieve medicatie gedurende langere tijd een zodanig psychisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvggz. De commissie acht met name aannemelijk, dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is, dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klager heeft naar alle waarschijnlijkheid al geruime tijd last van psychische klachten waarbij klager psychotisch ontregeld is. Klager heeft echter zelf geen ziektebesef of -inzicht waardoor hij de realiteit anders ziet, dan hoe deze in werkelijkheid is. Zo geeft klager aan dat de hele situatie wordt opgelost als het gesprek is gevoerd met het bestuur van de voetbalclub en hij erkenning heeft gekregen. Dit beleeft hij alsof het de dag van gisteren is terwijl het incident al in 2016 heeft plaatsgevonden en er veelvuldig contact met het bestuur is geweest.

De commissie acht in deze situatie verder aannemelijk dat een langer uitstel van toediening van effectieve medicatie een aanmerkelijk risico op verdere vertraging in ontslag uit de accommodatie met zich zal meebrengen. Het is bekend dat het beeld minder snel dan wel slechter tot verbetering komt als behandeling langer wordt uitgesteld; dit zal de prognose negatief beïnvloeden. Daarnaast is klager bekend met antipsychotica en heeft dit eerder een positieve uitwerking gehad op het gedrag en de stoornis van klager. De commissie is daarom van oordeel dat er ook in deze zin sprake is van ernstig nadeel, zeker gelet op de duur dat klager is opgenomen en de bijkomende maatschappelijke teloorgang.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat

toediening van effectieve medicatie ten doel heeft het bevorderen van duurzame deelname van klager aan het maatschappelijke leven vanuit een positie van zo veel mogelijk zelfstandig functioneren in een geschikte woonvorm of anderszins, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klager positief effect zal hebben. Antipsychotica zijn bewezen effectief bij de behandeling van een psychische stoornis. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde medicatie – welk(e) middel(en) en dosering(en) - in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt.

De commissie overweegt dat uit de stukken en de verklaringen ter zitting blijkt dat er langdurig en vele pogingen zijn ondernomen om tot samenwerking met klager te komen. Bedoeld is een zodanige samenwerking, dat klager op basis van vrijwilligheid voldoende effectieve medicatie ter wegneming dan wel vermindering van verschijnselen die het gevolg zijn van zijn psychische ziekte, inneemt of krijgt toegediend.

De commissie stelt vast dat klager een en andermaal ter zitting heeft verklaard geen antipsychotica te willen innemen of uitlatingen van gelijke strekking. Klager geeft aan dat medicatie het incident op de voetbalclub niet op gaat lossen. De commissie stelt daarom vast dat klager op dit moment niet, dan wel onvoldoende tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is, en niet te bewegen tot vrijwillige inname van effectieve medicatie.

De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toediening van verplichte zorg te voorkomen. Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van beklagde om tot verplichte zorg in de vorm van het in depot toedienen van gedwongen medicatie over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan. De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels gedwongen medicatie op grond van artikel 8:9 Wvvgz ongegrond.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. XXXXXX, voorzitter,
Dhr. XXXXXX, psychiater
Mw. XXXXXX, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. XXXXXX, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *Dhr. XXXXXX, klager,*
- *Mw. XXXXXX, patiëntenvertrouwenspersoon*
- *Mevr. XXXXXX, advocaat,*
- *Dhr. XXXXXX, psychiater, beklaagde,*
- *Raad van Bestuur Vincent van Gogh,*
- *Dhr. XXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. XXXXXX, vice-voorzitter klachtencommissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*